

PÄÄTÖS

17.10.2016

Dnro 15/41/2016

TURVALLISUUSVIRANOMAISTEN TIEDUSTELUTOIMINNAN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

Asettaminen	Oikeusministeriö on päättänyt asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella lainsäädäntö siviili- ja sotilasviranomaisten tiedustelutoiminnan valvonnasta.
Toimikausi	19.10.2016-28.2.2017
Tausta	<p>Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus esittää säädösperustaa ulkomaantiedustelulle ja tietoliikennetiedustelulle. Hallitus päätti strategiakokouksessaan 20.8.2015 käynnistää siviili- ja sotilastiedustelua koskevan lainsäädännön valmistelun. Hallitus linjasi, että sisäministeriö ja puolustusministeriö selvittävät vaihtoehtoiset tiedonhankintakeinot ja käynnistävät siviili- ja sotilastiedustelua koskevan lainsäädännön valmistelun. Oikeusministeriö puolestaan ryhtyy toimenpiteisiin perustuslain tarkistamiseksi Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden puitteissa siten, että lailla voidaan tarpeelliseksi katsottavien edellytysten täytyessä säätää kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan. Kukin hanke on erillinen, mutta niitä valmistellaan hankkeita koordinoiten.</p> <p>Oikeusministeriön 28.9.2015 asettama asiantuntijatyöryhmä on nyt saanut valmiiksi ehdotuksen luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan koskevan perustuslakisääntelyn tarkistamiseksi (oikeusministeriön työryhmämietintö 41:2016). Työryhmä ehdottaa perustuslain 10 §:ään lisättäväksi uuden 4 momentin seuraavasti: ”Lailla voidaan säätää välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten torjunnassa, oikeudenkäynnissä, turvallisuustarkastuksessa ja vapaudenmenetyksen aikana sekä tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta.”</p> <p>Puolustusministeriön 1.10.2015 asettaman hankkeen tehtävänä on valmistella ehdotus sotilastiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi. Tavoitteena on parantaa tiedonhankintaa puolustusvoimien tehtäviin liittyvistä kansainvälisistä uhista. Sisäministeriö asetti samanaikaisesti oman hankkeen siviilitiedustelua koskevan lainsäädännön valmistelemiseksi. Siinä on tarkoitus luoda säädös-</p>

H:\Tiedustelun valvonta\Asettamispäätös 1410206.docx

perusta ulkomaan henkilötiedustelulle, tietojärjestelmätiedustelulle ja tietoliikennetiedustelulle. Näiden hankkeiden määräaika päättyy 31.12.2016.

Oikeusministeriön, sisäministeriön ja puolustusministeriön lainsäädäntöhankkeille asetettiin 11.12.2015 parlamentaarinen seurantaryhmä, jotta eduskunta on tietoinen hankkeiden etenemisestä.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on valmistella parlamentaarisen seurantaryhmän ohjauksessa tarpeellinen lainsäädäntö siviili- ja sotilasviranomaisten tiedustelutoiminnan valvonnan järjestämiseksi. Valvontajärjestelmä muodostuu sekä parlamentaarisesta valvonnasta että laillisuusvalvonnasta vastaavasta viranomaisvalvonnasta. Valvontajärjestelmän tulee täyttää vaatimukset valvonnan tehokkuudesta ja riippumattomuudesta. Valmistelussa on otettava huomioon Suomen kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet samoin kuin Euroopan unionin oikeusjärjestyksen velvoitteet.

Valmistelua on tarpeellisilta osin koordinoitava sisäministeriön ja puolustusministeriön lainsäädäntöhankkeiden kanssa.

Työryhmän tulee laatia ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Kokoonpano

Puheenjohtaja:

Majuri, Tuula, lainsäädäntöjohtaja, oikeusministeriö

Jäsenet:

Marttunen, Matti, valiokuntaneuvos, eduskunta

Heikkola, Heli, erityisasiantuntija, sisäasiainministeriö

Pellikainen, Teija, hallitussihteeri, puolustusministeriö

Melaluoto, Juho, sotilaslakimies, pääesikunta

Koskinen, Topi, ylitarkastaja, suojelupoliisi

Sihteerit:

Marttunen, Matti, valiokuntaneuvos, eduskunta

Mutanen, Anu, erityisasiantuntija, oikeusministeriö

Ylijohtaja

Sami Manninen

Lainsäädäntöjohtaja

Lena Andersson

JAKELU

Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet ja sihteerit

TIEDOKSI

Oikeusministeriö

- kansliapäällikkö
- lainvalmisteluosasto
- viestintäyksikkö

Sisäministeriö

Puolustusministeriö

Pääesikunta

Suojelupoliisi

Muut ministeriöt

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus

Eduskunta

Tasavallan presidentin kanslia

Valtioneuvoston oikeuskansleri

Eduskunnan oikeusasiamies

Korkein oikeus

Korkein hallinto-oikeus

Tietosuojavaltuutettu

Parlamentaarisen seurantaryhmän puheenjohtaja Tapani Tölli